

# הרבנים מטארנופול ופרוביזנא

כ"ק מרן מהרי"ד אמר עליהם, שהם שתי מזוזות כשרות לשמירה במזרח-גליציה. שמעתי מפי כ"ק מרן מהר"א שאמר: הרב מטארנופול והרב מפרוביזנא היו מלאכים. שני המאורות הגדולים האלה האירו במזרח-גליציה בחשכה ששררה שם אחרי מלחמת-העולם הראשונה, משבטל ת"ת והמשכילים שלטו שם ועקרו את הדת, ושני הגדולים הללו העמידו שני מבצרים חזקים של תורה ויראה נגד הנחשול הזה.

בגאונותם הרב-גוונית, שהקיפה את כל מכמני התורה וסגולות חמודותיה, העטירו הרב מטארנופול והרב מפרוביזנא את חסידות בעלז בכתר תורה ועל שני גאונים אלה היתה גאות בעלז.

שניהם, גם הרב מטארנופול וגם הרב מפרוביזנא היו מאדירי התורה הגדולים ביותר, שהצמיחה מתוכה יהדות גליציה בתקופה האחרונה. תורתם חדרה לרשות הרבים של העולם התורני וספריהם קנו לעצמם זכות בכורה. רבנים מורי הוראה שאבו ממעינות תורתם. בחריפות מוחם מצאו פתרון לכל שאלה וכן מצאו דרך ליישר הידורים בדיני-תורה הקשים והמסובכים ביותר. הם היו הכתובת המרכזית לרבנים מכל קצוי ארץ. שניהם היו בעלי מדרגה גבוהה, שניהם ינקו את חיותם מלימוד התורה וכל ימיהם היו פרושים מן העולם ומסוגרים בתוך חומה של תורה לשמה. הם לא למדו בישיבות מימיהם, הם צמחו והיו למאורות מכוח עצמם, ללא ראשי-ישיבה שיתוו לפניהם את דרך הלימוד. שני הגאונים הללו היו ידידים גדולים, אולם עם ידידותם ויחס הכבוד שרחשו איש לרעהו היו לעתים קרובות חולקים אחד על השני. מה שבנה האחד בא חברו וסתרו, וכך

[ צד ]

נלחמו שני הגאונים מלחמתה של תורה לשמה. אבל אהבת התורה, שיקדה בלבבות שניהם, גישרה על פני ניגודי האופי ונתקיים בהם הפסוק „את והב בסופה“.

שני הגאונים הללו לא היו חצובים במתכונת רוחנית אחידה. אמנם יחדיו הקימו את מגדל התורה הרם והנישא בגליציה המזרחית, אך לכל אחד מהם נועד תחום משלו. כל אחד מהם היה מייצג עולם נפרד בפני עצמו. הם נבדלו האחד מן השני הבדלים עמוקים בצורת ההבנה של אוצרות התורה, שבאה לידי ביטוי בקווים בולטים. הם חיפשו את אמת התורה בדרך משלהם, לכל אחד מהם היה מעיין משלו. הם חיזקו את בנין המפואר של גאונות גליציה. על ברכי תורתם נתחנכו הרבה רבנים וראשי ישיבה, ובכל זאת לא תמצא ביניהם קשר שיטות כלשהו, איש איש ושיטתו המיוחדת, המקורית. תורתו של הרב מטארנופול היתה שונה מתורתו של הרב מפרוביזנא, גאון גאון ושער לו. וכך נוצרה למדנות גליציה בשלל צבעים של חכמה, תורה ויראה.

כאשר נפגשו שני הגאונים בווארשה עם הגאונים רבי אהרן קוטלר ורבי אלחנן ואסרמן, נכונה לכולם הפתעה נעימה. הגאונים מטארנופול ופרוביזנא השתאו להכיר את גדולי ליטא כקדושים וטהורים, בעוד שגדולי ליטא התפעלו מעוצם גדולתם בתורה של גאוני גליציה אלה המתנהגים בחסידות.

שניהם, הגם שהיו מגדולי חסידי בעלז, לא דיברו מעולם על לב התלמידים שיסעו לבעלז ולא נתנו להם להתעסק בחסידות אלא המריצום ללמוד תורה. ואם דיברו לפעמים בחסידות, היה זה רק כדי למשוך אותם לאהבת התורה. כל מאווייהם היו לראות את תלמידיהם עוסקים בתורה וביראה. בין התלמידים היו חסידים שונים – חסידי הוסיאטין, טשורטקוב ועוד. פעם שמע הרב מטארנופול כיצד שני בחורים משתי שושלות חסידיות מתווכחים ביניהם. יצא אליהם מחדרו ונזף בהם: „בחורים, אם רצונכם לדבר בחסידות – די רבע שעה בשבוע; אבל להתווכח זה אסור בכלל, בחורים צריכים רק ללמוד תורה“.